

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NA
POSZCZEGÓLNE OCENY
Z PODSTAW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
CZĘŚĆ DRUGA**

**KLASA 3 PLO, 3 OPW, 3 LOMS,
3 TW, 4 LSP**

ZAKRES PODSTAWOWY

SZKOŁA MISTRZOSTWA SPORTOWEGO

i

ZESPÓŁ SZKÓŁ INFORMATYCZNYCH

1. DZIAŁ: PRAWNE PODSTAWY ZATRUDNIENIA

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- wskazuje podstawowe źródło prawa pracy
- zna zasady zatrudnienia
- wyjaśnia pojęcia: płaca, płaca brutto, płaca netto
- wskazuje źródło praw i obowiązków pracodawcy i pracownika
- wyjaśnia pojęcie: młodociany pracownik, osoba niepełnosprawna
- wyjaśnia pojęcie: urlop
- wskazuje źródło udzielania urlopu
- wskazuje instytucje przestrzegania prawa pracy w Polsce
- wyjaśnia pojęcie: stanowisko pracy w branży
- wskazuje źródła prawa i instytucje ochrony praw pracowniczych
- wyjaśnia pojęcie: mobbing

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą oraz:

- wyróżnia formy zatrudniania pracowników
- rozróżnia rodzaje umów przy zatrudnieniu
- wyróżnia okresy zawierania umowy o pracę
- rozróżnia rodzaje umów cywilno-prawnych
- rozróżnia systemy płac
- charakteryzuje różne systemy płac: czasowy, akordowy, prowizyjny
- interpretuje podstawowe prawa i obowiązki pracownika
- analizuje podstawowe prawa i obowiązki pracodawcy
- charakteryzuje warunki zatrudnienia młodocianego pracownika
- analizuje prawa i obowiązki pracodawcy wobec młodocianego pracownika
- wskazuje ustawy czas pracy
- wymienia rodzaje urlopów przysługujące pracownikowi
- rozróżnia wymiar urlopów wypoczynkowych
- wyjaśnia pojęcie: ergonomia
- identyfikuje obowiązki pracodawcy dotyczące BHP na stanowisku pracy
- rozróżnia zasady dobrej organizacji pracy
- wyjaśnia rolę instrukcji stanowiskowych
- rozpoznaje przejawy mobbingu w pracy
- charakteryzuje skutki mobbingu
- wyjaśnia konsekwencje zatrudniania bez umowy

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną oraz:

- wyróżnia elementy umowy o pracę
- wyróżnia sposoby rozwiązywania umowy o pracę
- ustala okresy wypowiedzenia umowy o pracę
- rozróżnia skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy
- charakteryzuje potrącenia od płacy brutto
- oblicza wynagrodzenie netto
- analizuje prawa i obowiązki młodocianego pracownika
- omawia specyfikę zatrudnienia osób niepełnosprawnych
- oblicza wymiar urlopu, uwzględniając staż pracy i wykształcenie
- charakteryzuje urlop na żądanie i jego wymiar
- omawia okoliczności umożliwiające udzielenie urlopu szkoleniowego
- charakteryzuje ergonomiczne stanowisko pracy

- przedstawia zasady dobrej organizacji oraz bezpieczeństwa i higieny pracy na przykładzie konkretnego stanowiska
- przedstawia sposoby przeciwdziałania mobbingowi
- wyjaśnia sposób postępowania etycznego
- charakteryzuje skutki korupcji i sposoby jej przeciwdziałania

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą oraz:

- interpretuje korzyści z wyboru konkretnej formy zatrudnienia i umowy
- charakteryzuje skutki wykonywania czynności na podstawie umów cywilnoprawnych
- identyfikuje składki ZUS, NFZ, zaliczkę na podatek dochodowy PIT
- identyfikuje koszty płac dla pracodawcy
- identyfikuje wymagania i obowiązki pracodawcy wobec młodocianego
- identyfikuje obowiązki i korzyści pracodawcy przy zatrudnianiu niepełnosprawnego
- oblicza urlop proporcjonalny
- określa zadania związków zawodowych
- dostrzega rolę związków zawodowych w ochronie praw pracowniczych
- ocenia zachowania etyczne i nieetyczne pracodawców i pracowników analizuje poziom innowacyjności w Polsce na tle innych krajów

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą oraz:

- interpretuje korzyści z wyboru konkretnej formy zatrudnienia i umowy
- charakteryzuje skutki wykonywania czynności na podstawie umów cywilnoprawnych
- analizuje obciążenie pracodawców kosztami osobowymi
- analizuje relacje między prawami pracownika a obowiązkami pracodawcy przy zatrudnianiu młodocianych i niepełnosprawnych
- analizuje sytuacje problemowe związane z wymiarami urlopu i udzielaniem urlopu przy umowach cywilnoprawnych i w okresie pobierania zasiłku
- analizuje zadania ergonomii pracy
- analizuje problemowe sytuacje łamania praw pracowniczych i sposoby ich zapobiegania

2. DZIAŁ: PRZEDSIĘBIORSTWO

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- wskazuje akt prawny dotyczący prowadzenia działalności gospodarczej
- rozróżnia formy własności przedsiębiorstwa
- wyjaśnia pojęcie: biznesplan
- formułuje cztery pytania, na które odpowiada biznesplan (kto?, co?, jak?, ile to będzie kosztowało?)
- podaje przykłady pomysłów na biznes znanych przedsiębiorców
- wskazuje cel sporządzania biznesplanu
- wyjaśnia słowo: otoczenie
- rozróżnia rodzaje otoczenia przedsiębiorstwa
- wyjaśnia cel zbierania informacji z rynku
- wskazuje przykłady prowadzenia indywidualnej działalności
- wskazuje źródła funkcjonowania spółek, spółdzielni, stowarzyszeń i fundacji
- wskazuje podstawowy akt prawny dotyczący przedsiębiorców
- objaśnia pojęcie: firma na próbę
- wskazuje możliwe źródła finansowania działalności gospodarczej
- wyjaśnia istotę zarządzania i motywowania na przykładach
- rozróżnia zasoby przedsiębiorstwa

- wyjaśnia na przykładach pojęcia: zespół, praca zespołowa
- wskazuje lidera w różnych zespołach

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą oraz:

- definiuje działalność gospodarczą
- wyjaśnia pojęcie: przedsiębiorca
- określa rodzaj działalności w branży według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)
- klasyfikuje przedsiębiorstwa według kryterium rodzaju prowadzonej działalności
- wskazuje adresatów biznesplanu
- wyróżnia elementy biznesplanu
- formułuje pytania wpływające na wygenerowanie pomysłu na biznes
- określa podstawowe zasady sporządzania biznesplanu
- rozróżnia elementy otoczenia konkurencyjnego
- rozróżnia elementy makrootoczenia
- wyjaśnia cel analizy SWOT jako narzędzia planistycznego
- wymienia formy zbierania informacji marketingowych
- rozróżnia rodzaje spółek
- rozróżnia spółki prawa handlowego
- rozróżnia spółki kapitałowe
- charakteryzuje spółkę cywilną
- wymienia przedsiębiorstwa przedsiębiorczości społecznej
- charakteryzuje indywidualną działalność gospodarczą
- wyjaśnia pojęcie: nierejestrowana działalność gospodarcza
- wskazuje podstawowy dokument rejestracji przedsiębiorstwa
- rozróżnia rodzaje źródeł finansowania
- rozróżnia rodzaje finansowania zewnętrznego
- charakteryzuje zasoby rzeczowe, ludzkie, finansowe i informacyjne przedsiębiorstwa
- wyjaśnia istotę procesu zarządzania różnymi zasobami przedsiębiorstwa
- określa elementy zasobów ludzkich
- określa cechy pracy zespołowej
- określa role w zespole
- identyfikuje cechy dobrego lidera i wykonawcy

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną oraz:

- charakteryzuje pojęcie przedsiębiorstwa według Kodeksu cywilnego
- wyróżnia cechy przedsiębiorstwa
- klasyfikuje przedsiębiorstwa według form własności
- klasyfikuje przedsiębiorstwa według wielkości: mikroprzedsiębiorstwa, małe, średnie i duże
- przedstawia strukturę biznesplanu
- objaśnia poszczególne elementy biznesplanu
- uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu
- wskazuje źródła pomysłu na własną działalność gospodarczą
- charakteryzuje własny pomysł na działalność gospodarczą lub przedsięwzięcie gospodarcze
- sporządza biznesplan projektu własnego przedsiębiorstwa lub innego przedsięwzięcia o charakterze społeczno-ekonomicznym
- rozpracowuje mikrootoczenie i makrootoczenie wybranego przedsiębiorstwa z branży
- identyfikuje mocne i słabe strony przedsiębiorstwa
- identyfikuje szanse i zagrożenia

- określa rolę lokalizacji firmy w osiągnięciu sukcesu
- formułuje pytania ankietowe dotyczące badania rynku
- charakteryzuje podstawowe formy organizacyjno-prawne spółek
- charakteryzuje cel i zasady funkcjonowania spółdzielni pracy i spółdzielni socjalnych
- przedstawia procedury związane z rejestracją indywidualnej działalności gospodarczej i jej likwidacją
- charakteryzuje źródła finansowania zewnętrznego z instytucji finansowych
- charakteryzuje formy finansowania z urzędów pracy i funduszy unijnych
- wyjaśnia zasady skutecznego zarządzania ludźmi oparte na koncepcji przywództwa
- objaśnia przebieg procesu zarządzania
- wyróżnia style kierowania
- stosuje zasady pracy zespołowej w przedsięwzięciach
- uczestniczy w pracy zespołowej

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą oraz:

- charakteryzuje funkcje przedsiębiorstwa
- wyjaśnia elementy schematu modelu biznesowego
- charakteryzuje innowacyjne modele biznesu
- charakteryzuje etapy opracowania biznesplanu
- formułuje streszczenie biznesplanu przedsiębiorstwa z branży
- ocenia innowacyjność własnego pomysłu
- prezentuje projekt własnego pomysłu w formie biznesplanu
- analizuje mikrootoczenie i makrootoczenie wybranego przedsiębiorstwa z branży, uwzględniając jego lokalizację
- podejmuje decyzje na podstawie zebranych informacji rynkowych
- charakteryzuje odpowiedzialność prawną i majątkową właścicieli w podstawowych formach organizacyjno-prawnych przedsiębiorstw
- charakteryzuje cel i zasady funkcjonowania fundacji i stowarzyszeń
- omawia wniosek CEIDG-1
- dokonuje wyboru możliwości finansowania przedsięwzięcia
- charakteryzuje venture capital
- wyjaśnia rolę „aniołów biznesu”
- charakteryzuje zarządzanie zasobami ludzkimi
- objaśnia zarządzanie ludźmi oparte na przywództwie
- projektuje podział pracy w zespole w konkretnym przedsięwzięciu
- wdraża zasady skutecznego przywództwa w organizacji

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą oraz:

- analizuje przepisy Konstytucji Biznesu
- charakteryzuje innowacyjne modele e-biznesu
- wyszukuje i analizuje startupy z branży
- analizuje biznesplany wybranych firm w branży
- projektuje oczekiwania rynku jako podstawy pomysłu na własny biznes
- analizuje uzasadnienie biznesowe i ryzyko własnego przedsięwzięcia
- analizuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego przedsięwzięcia
- analizuje sytuację wybranego przedsiębiorstwa w otoczeniu konkurencyjnym na podstawie zebranych informacji
- analizuje aspekty decyzji o wyborze formy organizacyjno-prawnej przedsiębiorstwa
- analizuje różnice między działalnością nierejestrowaną a okazjonalną
- określa funkcje inkubatorów przedsiębiorczości w powstawaniu i rozwoju małych firm

- analizuje startupy lokalnego rynku
- projektuje cechy dobrego lidera
- analizuje funkcje zarządzania i funkcje przywództwa
- charakteryzuje efekt synergii pracy zespołowej

3. DZIAŁ: EFEKTY FINANSOWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA

4. Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, jeśli:

- wyjaśnia na przykładzie pojęcie „marketing” według wyszukanych definicji
- wskazuje odbiorcę działań marketingowych przedsiębiorstwa
- wyjaśnia pojęcia: promocja, reklama
- wyjaśnia cel działań promocyjnych
- wskazuje sposoby reklamowania produktów
- wyjaśnia na przykładzie pojęcie: efekt finansowy
- rozróżnia rodzaje wyniku finansowego
- wymienia podatki obciążające przedsiębiorcę
- wymienia cele prowadzenia księgowości w przedsiębiorstwie
- podaje przykłady podstawowych dokumentów księgowych przedsiębiorstwa

Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą oraz:

- wymienia elementy marketingu miksu (4P)
- charakteryzuje elementy marketingu miksu wybranego przedsiębiorstwa z branży
- rozróżnia podstawowe narzędzia promocji i e-promocji
- charakteryzuje rodzaje reklam
- wymienia pozareklamowe narzędzia promocji
- charakteryzuje formy promocji sprzedaży
- charakteryzuje eventy jako formę promocji firmy
- wyjaśnia sposób obliczania wyniku finansowego
- wskazuje elementy przychodów ze sprzedaży w przedsiębiorstwie
- definiuje koszty uzyskania przychodów
- rozróżnia formy opodatkowania indywidualnej działalności gospodarczej
- wymienia uproszczone formy opodatkowania
- omawia opodatkowanie na zasadach ogólnych (PIT)
- wskazuje podstawę prawną obowiązku prowadzenia ewidencji księgowej w przedsiębiorstwie
- podaje przykłady dokumentów księgowych
- omawia funkcje dowodów księgowych
- wymienia podstawowe zasady księgowości

Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną oraz:

- określa rynek docelowy danego przedsiębiorstwa
- charakteryzuje elementy marketingu miksu przedsiębiorstwa wybranej branży z punktu widzenia klienta (4P)
- rozróżnia funkcje reklamy: informacyjną, perswazyjną, konkurencyjną
- charakteryzuje pozareklamowe narzędzia promocji
- wyjaśnia rolę internetu i mediów społecznościowych w działaniach promocyjnych firmy
- wskazuje przykłady marketingu bezpośredniego
- wymienia koszty rodzajowe
- charakteryzuje koszty rodzajowe wybranego przedsiębiorstwa ze swojej branży
- charakteryzuje przychody wybranego przedsiębiorstwa ze swojej branży
- charakteryzuje uproszczone formy opodatkowania: kartę podatkową i ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

- charakteryzuje formę opodatkowania PIT
- charakteryzuje zasady: rzetelności, bezbłędności, sprawdzalności, bieżącego prowadzenia księgowości

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą oraz:

- określa rolę produktu, ceny, promocji i dystrybucji w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa na rynku
- charakteryzuje grupy docelowe klientów wybranego produktu przedsiębiorstwa z branży
- przedstawia pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na klientów
- uzasadnia rolę działań promocyjnych w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa ze swojej branży
- oblicza wynik finansowy przedsiębiorstwa według podanych przychodów i kosztów ich uzyskania
- ocenia wady i zalety poszczególnych form opodatkowania indywidualnej działalności gospodarczej w zakresie podatku dochodowego
- charakteryzuje opodatkowanie VAT
- wypełnia dowody księgowe i prowadzi książkę przychodów i rozchodów lub ewidencję przychodów w komputerowym programie użytkowym

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą oraz:

- definiuje pojęcie: zarządzanie marketingowe
- projektuje cele zarządzania marketingowego przedsiębiorstwa ze swojej branży
- projektuje kreatywne działania promocyjne produktu wybranego przedsiębiorstwa ze swojej branży
- prognozuje efekty finansowe przedsiębiorstwa na podstawie zestawienia planowanych przychodów i kosztów
- projektuje wybór formy opodatkowania własnej indywidualnej działalności gospodarczej na tle systemu podatkowego w Polsce
- prowadzi ewidencję zdarzeń gospodarczych w przedsiębiorstwie na potrzeby rozliczenia podatku dochodowego

4. DZIAŁ: ETYKA BIZNESU

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- podaje przykłady negocjacji: zwyczajnych, handlowych, prawnych
- wyjaśnia pojęcie: korupcja i skrót CBA
- podaje przykładowe okoliczności stosowania korupcji
- wyjaśnia pojęcie: etyka
- wskazuje miejsca przestępstw na rynku finansowym
- wskazuje działalność gospodarczą jako jedyny obszar szarej strefy
- podaje przykłady szarej strefy
- wyjaśnia pojęcie: przedsiębiorca
- wyszukuje informacje o sukcesach polskich przedsiębiorstw
- wskazuje firmy rynku lokalnego, które odniosły sukces
- wskazuje przykłady aktywności przedsiębiorstw lokalnych w dziedzinie ochrony środowiska

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą oraz:

- rozróżnia rodzaje negocjacji: zwyczajne, handlowe, prawne
- rozróżnia pięć strategii negocjacji
- rozróżnia style negocjacji

- rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie w swojej branży
- charakteryzuje korupcję
- charakteryzuje kodeks etyczny wybranej firmy jako przykład odpowiedzialnego biznesu
- ocenia zachowania etyczne i nieetyczne pracodawcy i pracowników
- wyjaśnia pojęcie: pranie brudnych pieniędzy
- objaśnia przestępstwa giełdowe
- wskazuje podstawy prawne etyki na rynku finansowym
- charakteryzuje szarą strefę na rynku pracy
- określa rozmiary szarej strefy w Polsce według GUS
- analizuje przebieg kariery zawodowej przedsiębiorcy – osoby, która w zgodzie z zasadami etycznymi odniosła sukces
- wyjaśnia pojęcie: społecznie odpowiedzialny biznes
- rozumie istotę i cele społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną oraz:

- charakteryzuje zasady, etapy i reguły prac negocjacyjnych
- charakteryzuje strategię „wygrana-wygrana”
- definiuje etykę w działalności gospodarczej
- wymienia akty prawne dotyczące działań nieetycznych
- wymienia organizacje promujące etykę biznesu
- projektuje kodeks etyczny zawodu
- charakteryzuje zasady postępowania domów maklerskich w stosunkach z klientami
- wskazuje instytucje odpowiedzialne za etykę na rynku finansowym
- wyjaśnia negatywne skutki rozwoju szarej strefy
- wyróżnia działalności nielegalne i działalności ukryte
- analizuje informacje o sukcesach regionalnych przedsiębiorstw na rynku regionalnym, krajowym i międzynarodowym
- wyszukuje informacje o działaniach lokalnych przedsiębiorstw w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu
- wyróżnia obszary społecznej odpowiedzialności biznesu według normy ISO 26000

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą oraz:

- rozróżnia strategie radzenia sobie z konfliktami
- przedstawia przykłady technik manipulacyjnych stosowanych podczas negocjacji
- objaśnia skutki stosowania manipulacji w negocjacjach
- charakteryzuje działania nieetyczne w biznesie
- charakteryzuje formy przeciwdziałania zachowaniom nieetycznym
- charakteryzuje zasady etyki zawodowej maklerów i doradców
- objaśnia zakres tajemnicy zawodowej maklerów i informacji poufnych
- podaje przyczyny istnienia szarej strefy
- charakteryzuje działalność nielegalną, działalność ukrytą i działalność nieformalną
- charakteryzuje elementy planu kariery: misja, cele zawodowe, stanowiska pracy, horyzont czasowy oraz określa metody realizacji tych celów
- wyszukuje informacje PR i publicity o działaniach innowacyjnych lokalnych przedsiębiorstw w dziedzinie społecznej odpowiedzialności biznesu

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował wiadomości i umiejętności przewidziane na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą oraz:

- projektuje najlepszą alternatywę negocjowanego porozumienia – BATNA
- charakteryzuje zasady Strategii Antykorupcyjnej OECD
- dostrzega możliwości rozwoju przedsiębiorstwa i osiągnięcia sukcesu rynkowego przy pełnym poszanowaniu zasad etycznych w biznesie
- prezentuje zakres działalności instytucji (GIIF i KBF) i formy przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu
- analizuje metody ograniczania szarej strefy przez państwo
- opracowuje plan własnej kariery zawodowej
- objaśnia warunki wstępne standardu SA 8000